

การเสริมสร้างความสุขของเยาวชนจากครอบครัว: ภาพสะท้อนจากนวนิยาย*

Enhancing the joy of Youth from Families: A Reflection From Novels

อัลภา เมืองศรี

Alapa Muangsri

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Faculty of Humanities, Chiang Mai University.

239 Huaykaew RD., Mueang Chiang Mai District,

Chiang Mai 50200 Thailand.

Email alapamuangsri@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทครอบครัวที่มีต่อตัวละครในนวนิยาย 5 เรื่อง ได้แก่ ไม้ป่า ไม้แปลกป่า ไม้อ่อน ไม้เมือง และ ไม้ตัด 2) วิเคราะห์สภาพปัญหาของเยาวชนที่ปรากฏในนวนิยาย 5 เรื่อง และ 3) ศึกษาทัศนคติของผู้ประพันธ์ที่มีต่อบทบาทครอบครัวในนวนิยาย 5 เรื่อง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทครอบครัวที่มีวิธีการเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลเป็นรูปแบบการเลี้ยงดูที่มีประสิทธิภาพที่สุด และมีผลเชิงบวกต่อการเจริญเติบโตและการพัฒนาการของเด็ก เนื่องจากเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูด้วยความรัก ความเข้าใจ ความอบอุ่นแบบมีเหตุผล จะส่งผลให้มีสุขภาพจิตดี มีวินัยในตนเอง มีความรู้สึกต่อคุณค่าของตัวเองสูง ให้ความเคารพเชื่อฟังพ่อแม่ ฟังพาดตนเองได้ดี มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าตัดสินใจกล้ากระทำในสิ่งที่ถูกต้องควร รับฟังเหตุผลของผู้อื่น มักประสบความสำเร็จในการเรียน และมีทักษะชีวิตสูง 2) สภาพปัญหาของเยาวชนที่ปรากฏในนวนิยาย 5 เรื่อง ได้แก่ ไม้ป่า ไม้แปลกป่า ไม้อ่อน ไม้เมือง และไม้ตัดพบว่า มีปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวละครเยาวชน ดังนี้: ปัญหาการฆ่าตัวตาย ปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันเหมาะสม

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง “คุณภาพของเยาวชน: ภาพสะท้อนจากนวนิยายครอบครัว”

Received December 12, 2017; Accepted February 14, 2018.

สม ปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาเด็กซิงเด็กแว้น และปัญหารักร่วมเพศ นวนิยายที่นำเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นกับเยาวชนจำนวนมากที่สุด ได้แก่ เรื่อง ไม้ตัด เพราะนวนิยายเรื่องนี้ต้องการแสดงผลของการเลี้ยงดูแบบเผด็จการ และนวนิยายที่นำเสนอปัญหาที่รุนแรงที่สุด คือ เรื่องไม้ป่า ที่นำเสนอผลของการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และรักตามใจ 3) ทักษะของผู้ประพันธ์ที่มีต่อบทบาทครอบครัวในนวนิยาย 5 เรื่อง พบว่า ผู้ประพันธ์ทั้ง 5 ท่าน ต่างก็ให้ความสำคัญกับสถาบันครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดูครอบครัวจะเป็นครอบครัวที่มีคุณภาพสามารถสร้างเยาวชนให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพได้ เพราะลูกคุณภาพย่อมเกิดจากพ่อแม่คุณภาพ

คำสำคัญ: การเสริมสร้างความสุข; เยาวชน; ครอบครัว; นวนิยาย

Abstract

The purposes of this research are as follows: 1) to study the family roles affected from five novels: Mai Pa, Mai Plak Pa, Mai On, Mai Meung, and Mai Dat 2) to analyze the youth problems shown in all the five novels, 3) to study the authors' attitudes to the family roles in the novels. This research is a qualitative research.

The results of this research reveal that: 1) the family role depended on reasons with love and understanding is the most effective and affects to the children's growth and development: self-confidence, reasonableness, self-discipline that leads them successful in life, 2) youth problems shown in all the novels cause problems in the youth: commit suicide, pregnancy in teenagers, drug addiction, committing crime, homosexuality. Mai Dat showed all these problems affected the youth to be clearly seen the result of dictatorial treatment. Mai Pa offers the strongest spoiled treatment, 3) the authors' attitudes to the family roles emphasize on the importance of good quality family in eight characteristics: 1. the importance of all members, 2. Sharing fairly of good time and bad time, 3. Always giving children time, 4. Parents often have a good understanding communication with their teenage children, 5. not using bad temper on them, 6. Be able to speak a word of the same language, 7. having a sense of humor, 8. leading a good example to them. All the characteristics are the most important things to do to make a good quality in life that leads to happiness and success in life. Because the quality of the children is a result of the quality of the parents.

KeyWords: Enhancing the joy; Youth; Families; Novel

บทนำ

คุณภาพของบุคคลเป็นส่วนหนึ่งซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเร่งพัฒนาคนในชาติให้มีคุณภาพโดยเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนที่จะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต เพื่อให้เยาวชนเหล่านั้นเป็นคนดี มีวินัย มีความรู้ มีคุณภาพ มีความอดทน รักความก้าวหน้า ใฝ่หาความรู้ รู้จักเสียสละ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม มีจิตสาธารณะ และเติบโตขึ้นอย่างสมวัย มีความสุขทั้งร่างกายและจิตใจ เยาวชนจะมีลักษณะดังกล่าวได้ย่อมขึ้นอยู่กับครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูลูก พ่อแม่ที่รักลูก เอาใจใส่ลูก และมีวิธีอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมจะทำให้ลูกเติบโตเป็นเยาวชนที่มีคุณภาพ หากเยาวชนที่เติบโตจากครอบครัวที่ขาดความรักความอบอุ่นและการเลี้ยงดูที่เหมาะสมก็จะทำให้เกิดปัญหาขึ้นกับเยาวชนเหล่านั้น ไม่ว่าจะเป็น ปัญหาการฆ่าตัวตาย ปัญหายาเสพติด ปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันเหมาะสม ปัญหาเด็กแว้นเด็กซิ่ง ปัญหาการเบียดเบียนทางเพศ และปัญหาอาชญากรรม ดังจะพบได้จากข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์อยู่เป็นประจำและมีแนวโน้มเพิ่มจำนวนมากขึ้น

ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในครอบครัวเป็นสิ่งที่ทุกคนไม่พึงปรารถนา พ่อแม่จะต้องคำนึงถึงสิ่งที่จะเป็นปัญหาในครอบครัวและส่งผลกระทบต่อลูก ในอดีตนั้นปัญหาในครอบครัวมักจะเป็นปัญหาเรื่องความยากจน พ่อแม่ไม่ค่อยมีเวลาให้ลูก พ่อแม่ลำเอียงรักลูกไม่เท่ากัน พ่อแม่ทะเลาะกัน พ่อแม่หย่าร้างกัน ซึ่งในปัจจุบันปัญหาต่างๆ เหล่านี้ก็ยังยังคงมีอยู่ บางปัญหามีความรุนแรงมากขึ้นกว่าเดิม เช่น ปัญหาความยากจน พ่อแม่ไม่เพียงแต่ทำงานหาเงินมาเลี้ยงดูครอบครัวเท่านั้น สังคมปัจจุบันเป็นสังคมบริโภคนิยม พ่อแม่มุ่งหวังสร้างความร่ำรวยเพื่อแสวงหาวัตถุมงคลอบสนองความต้องการของตนเอง เพื่อให้ลูกเป็นคนทันสมัย มีรสนิยม โดยละเลยการอบรมเลี้ยงดูลูก พ่อแม่ในปัจจุบันไม่มีเวลาให้ลูก ความสัมพันธ์ในครอบครัวจึงห่างเหิน บางครอบครัวลูกอาจมีอาการซึมเศร้า ติดเกมส์ หรือออกไป ชิงรถ แวนมอเตอร์ไซค์อยู่ตามถนน

อีกทั้งพ่อแม่ในปัจจุบันมักคาดหวังในตัวลูกสูง มุ่งหวังให้ลูกเรียนเก่งและต้องเป็นที่หนึ่ง เพื่อสร้างหน้าตาในสังคมให้พ่อแม่โดยที่พ่อแม่ไม่ทราบเลยว่าสิ่งนี้สร้างความกดดันให้แก่ลูก ลูกเกิดภาวะซึมเศร้าและเครียดจัด เมื่อเกิดปัญหากระทบจิตใจแม้เพียงเล็กน้อยก็อาจตัดสินใจฆ่าตัวตายได้ ไม่ว่าจะสภาพสังคมจะเปลี่ยนอย่างไรก็ตามพ่อแม่ต้องมีความเข้าใจธรรมชาติของเด็กที่ควรเติบโตตามวัยอันเหมาะสม พ่อแม่จึงจำเป็นต้องศึกษาว่าวิธีการอบรมเลี้ยงดูลูกในรูปแบบใดเป็นวิธีที่เหมาะสมและเป็นวิธีที่พัฒนาเด็กให้เติบโตเป็นเยาวชนที่มีคุณภาพและมีความสุขในชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีทักษะในการแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นวนิยายเป็นวรรณกรรมร้อยแก้วที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกับความเป็นจริง เนื้อหาในนวนิยายมีความสัมพันธ์กับความเป็นไปของสังคม ดังที่ตรีศิลป์ บุญขจร กล่าวไว้ว่า “วรรณกรรมย่อมสัมพันธ์กับสังคมนวนิยายสะท้อนประสบการณ์ชีวิตในยุคสมัย ไม่ว่านักเขียนจะจงใจสะท้อนสังคมหรือไม่ก็ตาม (ตรีศิลป์ บุญขจร, 2523) นวนิยายแนวชีวิตครอบครัวเป็นส่วนหนึ่งของนวนิยายสะท้อนสังคมเพราะเนื้อหามักกล่าวถึงเรื่องราวชีวิตของตัวละครและความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว ปัญหาครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นปัญหา

ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและบุตร ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างแม่ผัวลูกสะใภ้ ผู้ประพันธ์ได้สะท้อนเรื่องราวและความคิดของตนผ่านบทบาทของตัวละคร และแนวคิดสำคัญของเรื่อง มีนวนิยายหลายเรื่องหลายนามปากกาที่ผู้ประพันธ์เสนอเรื่องราวโดยมีตัวละครสำคัญเป็นเยาวชน นอกจากนี้ผู้ประพันธ์ยังมุ่งนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับคุณภาพของเยาวชนอันเนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวนิยายแนวชีวิตครอบครัว ส่วนใหญ่มุ่งศึกษาปัญหาครอบครัวที่เกิดขึ้นกับคู่สามีภรรยาเป็นหลัก เช่น การเลือกคู่ครอง ความแตกต่างของคู่สมรส การนอกใจ การทะเลาะเบาะแว้ง ปัญหาญาติพี่น้องเข้ามาเกี่ยวข้อง การหย่าร้าง มีการกล่าวถึงการอบรมเลี้ยงดูลูกบ้างเล็กน้อย ในกรณีที่กล่าวถึงสาเหตุของครอบครัวแตกแยกเกิดจากปัจจัยส่วนบุคคลของคู่สมรสที่ถูกเลี้ยงดูมาในลักษณะที่แตกต่างกัน จึงมีอุปนิสัยเอาแต่ใจตนเอง หรือคู่สมรสไม่มีวุฒิภาวะพอที่จะแก้ไขปัญหาคือครอบครัวได้

ผู้วิจัยเลือกศึกษานวนิยายแนวชีวิตครอบครัวที่มีตัวละครสำคัญเป็นเยาวชนและมุ่งเสนอเนื้อเรื่องเกี่ยวกับคุณภาพของเยาวชนอันเนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวซึ่งยังไม่เคยมีผู้ศึกษา ผู้วิจัยพบว่า มีนวนิยาย 5 เรื่อง ของผู้ประพันธ์ 5 ท่าน ที่ผู้ประพันธ์ตั้งใจนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเยาวชน ความสนใจของผู้ประพันธ์เห็นได้จากการใช้สัญลักษณ์คำว่า “ไม้” แทนความหมายถึงเด็กหรือเยาวชนในการตั้งชื่อนวนิยายทั้ง 5 เรื่อง ได้แก่ ไม้ป่า ไม้แปลกป่า ไม้อ่อน ไม้เมือง และไม้ดัด

งานวิจัยนี้คาดหวังที่จะได้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูลูกในทัศนะของผู้ประพันธ์เจ้าของนามปากกาที่มีชื่อเสียงระดับประเทศทั้ง 5 ท่าน หากคนในสังคมไทยโดยเฉพาะผู้เป็นพ่อแม่มีความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของบทบาทในการเลี้ยงดูลูกอย่างถูกต้องเหมาะสม ก็จะเป็นการแก้ไขปัญหายาวชนที่ต้นเหตุ ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาได้อย่างตรงประเด็นและมีประสิทธิภาพ ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับเยาวชน อาทิ ปัญหาการฆ่าตัวตาย ปัญหายาเสพติด ปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันเหมาะสม ปัญหาเด็กชิงเด็กแค้น ปัญหาการเบี่ยงเบนทางเพศ ปัญหาอาชญากรรมจะลดน้อยลงเพื่อแสดงให้เห็นถึงคุณค่าของนวนิยายทั้ง 5 เรื่อง ที่มีต่อสังคมในฐานะภาพสะท้อนบทบาทครอบครัว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาบทบาทของครอบครัว สภาพปัญหาของเยาวชนและทัศนะของผู้ประพันธ์ที่มีต่อบทบาทครอบครัวในนวนิยายเรื่อง ไม้ป่า ไม้แปลกป่า ไม้อ่อน ไม้เมือง และไม้ดัด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์ข้างต้น โดยนำแนวคิดทฤษฎีทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องมาศึกษาวิเคราะห์บทบาทของครอบครัวในการอบรมเลี้ยงดูลูก วิเคราะห์สภาพปัญหาของเยาวชน และทัศนคติของผู้ประพันธ์ในนวนิยาย 5 เรื่อง ได้แก่ ไม้ป่า ไม้แปกป่า ไม้อ่อน ไม้เมือง และไม้ตัด ซึ่งมีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหนังสือ รายงานการวิจัย และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับนวนิยายแนวชีวิตครอบครัว การวิเคราะห์ตัวละคร และทฤษฎีทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูลูก โดยศึกษาเฉพาะบทบาทการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวในนวนิยาย 5 เรื่องที่มีชื่อขึ้นต้นด้วย “ไม้” อันเป็นสัญลักษณ์ที่ผู้ประพันธ์ตั้งใจใช้เพื่อแสดงความ หมายถึง “เด็ก” หรือ “เยาวชน” ได้แก่

1. ไม้ป่า	ของ กฤษณา อโศกสิน	(2513)
2. ไม้แปกป่า	ของ สภาว เทวกุล	(2523)
3. ไม้อ่อน	ของ ศรีฟ้า ลดาวัลย์	(2528)
4. ไม้เมือง	ของ โสภาค สุวรรณ	(2531)
5. ไม้ตัด	ของ โบทัน	(2533)

2. วิเคราะห์บทบาทครอบครัวการอบรมเลี้ยงดูที่มีต่อตัวละครและสภาพปัญหาเยาวชนที่ปรากฏในนวนิยายทั้ง 5 เรื่องดังกล่าว

3. วิเคราะห์ทัศนคติของผู้ประพันธ์ที่มีต่อบทบาทครอบครัว
4. สรุปผลการศึกษาที่แสดงให้เห็นถึงบทบาทของครอบครัวในการอบรมเลี้ยงดูลูก

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง คุณภาพของเยาวชน: ภาพสะท้อนจากนวนิยายครอบครัว สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. บทบาทครอบครัวที่มีต่อตัวละครในนวนิยาย 5 เรื่อง ได้แก่ ไม้ป่า ไม้แปกป่า ไม้อ่อน ไม้เมือง และไม้ตัด

ผลการวิจัย พบว่า เยาวชนที่เติบโตมาจากครอบครัวที่เลี้ยงดูแบบมีเหตุผล ซึ่งเป็นรูปแบบการเลี้ยงดูที่มีประสิทธิภาพที่สุดและมีผลเชิงบวกต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็ก เนื่องจากเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูด้วยความรัก ความเข้าใจ ความอบอุ่น อย่างใกล้ชิดแบบมีเหตุผล ในขณะที่เดียวกันก็มีการดูแลให้มีการพัฒนาได้อย่างสมวัย เด็กจากครอบครัวประเภทนี้ จะมีสุขภาพจิตดี มีวินัยในตนเอง มีความรู้สึกต่อ

คุณค่าของตัวเองสูง ให้ความเคารพเชื่อฟังพ่อแม่ ฟังพาดตนเองได้ดี มีความเชื่อมั่นในตัวเอง กล้าตัดสินใจ
กล้ากระทำในสิ่งที่ถูกต้องที่ควร รับฟังเหตุผลของผู้อื่น มักประสบความสำเร็จในการเรียน และมีทักษะชีวิตสูง

ตารางแสดงรูปแบบการเลี้ยงดูลูกและปัญหาที่เกิดขึ้น

ชื่อนวนิยาย	รูปแบบการเลี้ยงดู	ปัญหาที่เกิดขึ้น
ไม้ป่า	รักตามใจ ปล่อยปละละเลย	เกรง ติดอบายมุข เร่ร่อน ก่ออาชญากรรม
ไม้แปลกป่า	มีเหตุผล	-
ไม้อ่อน	มีเหตุผล	-
ไม้เมือง	รักตามใจ ปล่อยปละละเลย	ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันเหมาะสม
ไม้ดัด	เผด็จการ รักตามใจ	ฆ่าตัวตาย ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันเหมาะสม ติดยาเสพติด

นวนิยายที่ตัวละครเยาวชนได้รับการเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล คือ เรื่องไม้แปลกป่า นวนิยายที่ตัวละคร
เยาวชนได้รับการเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล คือเรื่องไม้แปลกป่า เล็ดเป็นลูกผู้ชายคนเดียวของบ้านที่มีแต่ผู้หญิง
คุณเล็ดจึงมีพฤติกรรมกระเดียดไปทางผู้หญิง เธอพูดคะขามาตั้งแต่ไหนแต่ไรตามพวกพี่ๆ ชอบเล่นตุ๊กตา
เล่นหม้อข้าวหม้อแกง ชอบส่องกระจก เหลือเคยเข้าไปในห้องคุณเล็ดเพื่อจะชวนไปหลอมตะกั่วดกัก เหลือ
ได้เห็นภาพที่น่าพิศวงคือ คุณเล็ดยืนอยู่หน้าโต๊ะแต่งตัวกำลังส่องกระจกดูตัวเองอย่างเพลิดเพลิน (ไม้แปลก
ป่า: 17) ท่ามกลางกระแสรักร่วมเพศ เกย์และทอมระบาด เหลือกับเล็ดผ่านวิกฤตปัญหาความเข้าใจผิดของ
คนรอบข้างได้ ทั้งสองไม่ได้มีพฤติกรรมผิดเพี้ยนที่ใครๆ คิด เป็นเพราะความรักความอบอุ่นจากครอบครัว
เป็นวัคซีนใจให้ทั้งสองเติบโตได้อย่างเหมาะสมกับวัยและเพศของตน

นวนิยายอีกเรื่องหนึ่งที่ตัวละครเยาวชนเติบโตมาจากครอบครัวที่มีการเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลได้แก่
เรื่อง ไม้อ่อน ผู้ประพันธ์ได้แสดงทัศนคติสรุปผลการเลี้ยงดูไว้อย่างสั้นและชัดเจนว่า จินดาหราเหมือนไม้ที่
เติบโตขึ้นมาอย่างแข็งแกร่งยิ่ง ด้วยวิธีการบำรุงรักษาเป็นอย่างดี หล่อนไม่ใช่ไม้เลื้อยซึ่งไม่อาจยืนต้นได้ด้วย
ตนเอง ไม่ใช่ไม้ดัดแคะแกร็นที่ดูสวยงามเพราะถูกบังคับให้คงรูปอยู่... ไม้อย่างหล่อนแข็งแกร่งและเหนียว
แน่นเพียงพอที่จะต้านพายุชีวิตได้โดยไม่ยอมหักโค่น (ไม้อ่อน: 660) ส่วน จามิกرنัน ผู้ประพันธ์สรุปผลการ
เลี้ยงดูผ่านคำพูดของจามิกที่พูดกับใจจันทร์ว่า “เธอ... แม่ไม่ต้องกลัวหรอกนะ ทางเดินของจามักกว้างเดิน
เถลไถ่ไปยังก็ไม่มีวันออกนอกเส้นทางไปได้หรอกนะที่จินนะ (ไม้อ่อน: 321)

ทั้งจินดาหรรษาและจามิกรเป็นเด็กที่มีความสามารถในการปรับตัวทางสังคม หรือมีทักษะชีวิตสูง มีความสำเร็จในการเรียน มีความตระหนักในคุณค่าของตัวเอง มีความภาคภูมิใจในตนเอง มีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน มีทักษะชีวิตสูง สามารถจัดการกับปัญหาต่างๆ ที่เข้ามาในชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ที่สำคัญที่สุดคือเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล จะเป็นเด็กที่มีจิตใจดี เห็นอกเห็นใจผู้อื่น และชอบช่วยเหลือเพื่อนที่ได้รับความทุกข์ยากลำบาก

ผลการศึกษานวนิยายทั้ง 5 เรื่อง พบว่า รูปแบบการเลี้ยงดูที่ดีที่สุดคือ การเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล เป็นวิธีการเลี้ยงดูลูกให้เติบโตขึ้นเป็นเยาวชนที่มีคุณภาพของสังคม ซึ่งเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าและเป็นวิธีการเลี้ยงดูลูกที่ไม่สร้างปัญหาให้แก่เยาวชน

2. สภาพปัญหาของเยาวชนที่ปรากฏในนวนิยาย 5 เรื่อง ได้แก่ ไม้ป่า ไม้แปลกป่า ไม้อ่อน ไม้เมือง และไม้ตัด

ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวละครเยาวชน มีดังนี้

2.1 ปัญหาการฆ่าตัวตาย ฉายา ลูกชายคนโตของท่านผู้อำนวยการเกษียณในเรื่องไม้ตัด ผู้ซึ่งใช้วิธีการเลี้ยงดูลูกแบบเผด็จการ เขาคาดหวังในตัวลูกชายคนโตสูงมาก ทุ่มเทกวอดขัน คร่ำเคร่งเอาจริงเอาจังกับการเรียนของลูกเพื่อเป็นที่หนึ่งและสอบชิงทุนเล่าเรียนหลวงให้ได้ และฉายาก็ทำสำเร็จ แต่เนื่องจากความเครียดสภาวะต่างๆ รอบตัวเขาทำให้เขาเกิดความรู้สึกกดดันจากการแข่งขัน การต้องเป็นที่หนึ่งเสมอ ฉายาสอบผ่านโอเลเวลด้วยคะแนนร้อแร่เกือบจะไม่ทันตามกำหนดของทางรัฐบาลผู้ให้ทุนและเขาถูกกำหนดให้ไปเรียนในมหาวิทยาลัยระดับรอง ไม่ได้เรียนในสามมหาวิทยาลัยใหญ่ที่เขาหวัง ข้อสำคัญคู่แข่งคนเก่าของเขานั้นสอบผ่านได้ก่อนเขาหนึ่งปี และสามารถเข้าไปเรียนในมหาวิทยาลัยลอนดอนได้ เขายอมรับความพ่ายแพ้ผิดหวังไม่ได้ รู้สึกว่าเป็นคนไร้ค่า ไม่มีความสามารถ หมดสิ้นความภาคภูมิใจในใจตนเอง ขาดทักษะชีวิต และไม่มีความยืดหยุ่นในการแก้ปัญหา เพราะมีสาเหตุมาจาก การเลี้ยงดูแบบเผด็จการ เข้มงวด

2.2 ปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันเหมาะสม ฉายาฉีด ในเรื่องไม้ตัด รักใคร่ชอบพอกับปรีเยศ ทั้งสองใกล้ชิดกันก่อเกิดเป็นความรัก เป็นความรักที่บริสุทธิ์ใจต่อกัน ปรีเยศต้องไปเรียนต่อที่ต่างประเทศ ฉายาฉีดอยากไปด้วยแต่ยังไม่บรรลุนิติภาวะจึงขออนุญาตพ่อแม่เพื่อแต่งงานกับปรีเยศ เมื่อพ่อรู้ว่าปรีเยศเป็นลูกชายของผู้หญิงที่ทั้งเพื่อนรักของพ่อไปแต่งงานกับเศรษฐี ทำให้เพื่อนกลายเป็นไอ้ขี้เมาแล้วตายด้วยโรคตับแข็ง พ่อของฉายาฉีดประณามแม่ของปรีเยศว่าเป็นโสเภณี ปรีเยศเสียใจในข้อกล่าวหาของพ่อของฉายาฉีด เขาตัดสินใจไปโรมและทะเลาะไปตามที่ต่างๆ ไม่มีใครหาตัวเขาพบ ก่อนปรีเยศหายตัวไป ทั้งสองได้มีความสัมพันธ์ลึกซึ้งกัน จนฉายาฉีดตั้งท้องได้สองเดือน ฉายาฉีดบอกพี่ชายว่าเธอไม่เคยมีความสัมพันธ์ลึกซึ้งกับปรีเยศมาก่อนเลย จนกระทั่งถึงวันที่พ่อปฏิเสธปรีเยศ เธอจึงยอมเป็นของปรีเยศเพื่อเก็บบางอย่างไว้ในความทรงจำของเธอ ฉายาฉีดผิดที่ไม่รักษานวลสงวนตัว แต่ที่ผิดมากกว่าก็คือ การกระทำและการเลี้ยงดูแบบเผด็จการของพ่อที่ปฏิเสธปรีเยศอย่างรุนแรง โดยไม่ฟังเหตุผลของใครทั้งสิ้น

นิลมัย ในเรื่อง ไม้เมือง เป็นอีกตัวละครหนึ่งที่ตั้งครภักในวัยที่ไม่เหมาะสม แต่สาเหตุแตกต่างจาก ฉายเฉิด นิลมัยถูกผู้ชายที่ขายของเธอเลี้ยงไว้เพื่อบำเรอความสุขทางกามรมณ์ จัดฉากมอมเหล้า นิลมัยกับชรัณลูกชายของเขา เพื่อหวังจะได้ครอบครองตัวนิลมัยและสมบัติของคุณรมดีผู้เป็นยาย นิลมัยเจ็บปวดกับเหตุการณ์นี้มาก ตอนแรกเธอคิดจะทำแท้ง แต่แล้วเธอก็เปลี่ยนใจ ทารกที่คลอดออกมาอยู่ในสภาพเสี่ยงเป็นเสี่ยงตาย ต้องดูแลอยู่ในตู้อบซึ่งเป็นผลมาจากสภาพจิตใจของแม่ขณะที่ลูกอยู่ในท้อง ที่เป็นเช่นนี้เพราะนิลมัยมีนิสัยเอาแต่ใจตัวเองอย่างมาก หากเธออารมณ์ไม่ดีเธอจะอาละวาด ไม่มีใครเข้าหน้าเธอติด ซึ่งเป็นผลมาจากการเลี้ยงดูแบบรักตามใจในตอนแรกก่อนที่คุณรมดีจะพาชรัณจิตเข้ามาอยู่ร่วมชายคาเดียวกัน ต่อมาคุณรมดีก็เพเลิดเพลินจนกลายเป็นการเลี้ยงดูหลานแบบปล่อยปละละเลย เรื่องอัปยศจึงเกิดขึ้นพร้อมกับการตั้งครภักในวัยอันไม่เหมาะสมของนิลมัย

2.3 ปัญหายาเสพติด ปรีเยศ ในเรื่องไม้ตัด ตกเป็นเหยื่อของยาเสพติดหลังจากที่เขาเติบโตไปโรม แต่ไม่ได้ไปเรียนต่อ ตะลอนไปเรื่อย ๆ อยู่กับพวกจิตรกรธิปีติติดยาเสพติด สาเหตุที่ปรีเยศติดยาเสพติดนั้น ดูผิวเผินแล้วอาจคิดว่าเป็นเพราะถูกพ่อของฉายเฉิดปฏิเสธไม่ให้เขาแต่งงานกับฉายเฉิด หากพิจารณาให้ลึกซึ้งแล้วจะพบว่าคำประณามที่ว่าเขาเป็นลูกนอกสมรสนั้นสะกิดปมที่ซ่อนอยู่ในใจเขาเล็กๆ เกี่ยวกับพ่อของเขา ซึ่งปรีเยศเจ็บปวดกับเรื่องนี้มาก ที่ปรีเยศต้องเป็นเช่นนี้เพราะสภาพครอบครัวที่เป็นบ้านเล็ก ขาดความอบอุ่นจากพ่อ และได้รับการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยจากพ่อ และแบบรักตามใจจากแม่ที่พยายามจะชดเชยทุกสิ่งทุกอย่างให้ลูก

2.4 ปัญหาอาชญากรรม คະแนน ในเรื่องไม้ป่า ลวงสาละวิน น้องสาวของนาเวศ เพื่อนบ้านที่เติบโตมาในชุมชนเดียวกัน เขาต้องการเยาะเย้ยนาเวศผู้หวงน้องสาว เขาสะใจถ้าทำให้นาเวศเจ็บปวด เพราะเขาโกรธแค้นและอิจฉาสองพี่น้องคู่นี้ พ่อแม่ดูดาเขาอย่างสาดเสียเทเสียด้วยถ้อยคำรุนแรงหยาบคาย เพราะเขาขี้เกียจ เกร เตรีตเตร่ ไม่เอาถ่าน เรียนซ้ำชั้นละ 2 ปี พ่อชอบด่าเขาเปรียบเทียบกับนาเวศ ยิ่งเขาถูกเปรียบเทียบกับมากเท่าไรเขาก็ยิ่งสะสมความหมั่นไส้ ความเกลียดชังสองพี่น้องนั้นมากขึ้นเท่านั้นจนนำไปสู่การเป็นอาชญากรวัยรุ่น ที่มีสาเหตุมาจากครอบครัว วิธีการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยของพ่อ ที่เมาอาละวาดทุกวันไม่มีวิธีสอนลูกนอกจากด่า ผู้ประพันธ์ใช้คำว่า “ลัทธิด่า” ส่วนแม่ก็ใช้วิธีเลี้ยงลูกแบบรักตามใจ รักลูกแบบหลงมีวิธีซื้อรั้าคาญด้วยเงินและด้วยการเข้าข้างลูกตลอดไม่ว่าลูกจะถูกรังหรือผิดก็ตาม

2.5 ปัญหาเด็กชิงเด็กแว้น จามิกร และกษณะ ในเรื่องไม้อ่อน เป็นตัวละครวัยรุ่นมัธยมปลาย ชอบขับรถแข่งในวันหยุด กษณะเป็นรุ่นพี่ของจามิกรหนึ่งปี และเป็นหัวหน้าแก๊งค์ผีเสื้อ นอกจากการแข่งขันชิงจะสร้างความเดือดร้อนรั้าคาญให้ผู้คนที่อาศัยอยู่ตามท้องถนนแล้ว ยังทำให้เกิดความสูญเสียทรัพย์สิน ยาวชน และทรัพย์สิน ศักดา เพื่อนร่วมแก๊งค์เสียชีวิตจากการขับรถแข่ง กษณะอาการสาหัส หากกษณะเชื่อฟังและทำตามคำขอของรั้าคาญของจามิกรที่ขอไม่ให้ขับรถแข่งกันอีก เรื่องเศร้าสลดใจนี้ก็จะไม่เกิดขึ้น ทำไมจามิกรเชื่อคำพูดของพ่อที่ห้ามเรื่องขับรถแข่ง แต่กษณะไม่เชื่อจึงเกิดเรื่องสลดใจตามมา อาจเป็นเพราะจามิกรได้รับความรักความอบอุ่นจากครอบครัวมาตลอด พ่อแม่เลี้ยงดูจามิกรแบบมีเหตุผล เขาเกรงใจ

ไม่ยอมทำให้พ่อแม่ผิดหวัง ความรักของพ่อแม่ทำให้เขากลับการทำผิดซึ่งจะทำให้พ่อแม่เสียใจ ต่างจาก
 ขณะที่เขาไม่มีใครที่คอยรักและเป็นห่วงเขาอย่างจริงจัง เขาไม่ได้เป็นส่วนสำคัญของครอบครัวที่พ่อแม่มีเมีย
 หลายคนมีลูกหลายคน ภาระได้รับการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย เมื่อเล็กๆ เขาเหมือนตุ๊กตา ในยามที่
 ใครว่างก็เอาไปเลี้ยง คนโน้นทีคนนี้ที อ้อมอกอันแข็งแรงของพ่อเป็นอย่างไรและอ้อมอกของแม่จะอุ่นแค่ไหน
 เขาไม่รู้ว่าจะเป็นเพราะเขาขาดความอบอุ่น เขาจึงโตขึ้นมาด้วยลักษณะนิสัยค่อนข้างเกร ภาระชอบตั้งตัว
 เป็นหัวหน้าเพื่อต้องการการยอมรับจากครอบครัว

2.6 ปัญหารักร่วมเพศ วิภาดา ในเรื่อง ไม้อ่อน มีบุคลิกลักษณะเป็นทอม รักเพศเดียวกัน เธอ
 ได้รับการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย เพราะพ่อทิ้งแม่ของเธอไปตั้งแต่เธออายุได้สองขวบ วิภาดาอยู่กับพี่
 เลี้ยง แม่ของเธอไม่ค่อยมีเวลาให้ลูกเพราะใช้เวลาไปกับการเปลี่ยนคู่ ทำให้วิภาดาต่อต้านแม่ชอบหักหน้าแม่
 ต่อหน้าคนอื่น เพราะแม่ห่วงเรื่องสวยกับเรื่องผู้ชาย พฤติกรรมของเทวีรัตน์เป็นมูลเหตุให้วิภาดาเกลียด
 ผู้ชาย เริ่มจากเกลียดผู้ชายที่มาติดพันแม่ของเธอ ในขณะที่แม่ของเธอรักผู้ชายทั้งโลก เธอก็จะเกลียดผู้ชาย
 ทั้งโลกเช่นกัน แม้แต่พ่อของเธอเอง ความรู้สึกเกลียดชังผู้ชายค่อยๆ เปลี่ยนเป็นความเบียดเบียนทางเพศ
 วิภาดาเป็นตัวละครรักร่วมเพศแบบแท้จริง เพราะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากเธอไม่ต้องการเปลี่ยน
 เธอมีความสุขกับสภาพที่เป็นอยู่ ต่างจากตัวละคร เหลือ และ เล็ด ในเรื่อง ไม้แป๊กป่า

นวนิยายที่นำเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นกับเยาวชนจำนวนมากที่สุดได้แก่นวนิยายเรื่อง ไม้ตัด
 เพราะนวนิยายเรื่องนี้ต้องการแสดงผลของการเลี้ยงดูแบบเผด็จการ ผ่านคำพูดของครูใหม่ ครูศิลปะของฉมา
 ที่พ่อแม่ยอมให้ครูใหม่เลือกเรียนวิชาศิลปะที่ตัวเองอยากจะเรียน ซึ่งต่างจากฉมาที่พ่อแม่ไม่เคยให้ฉมาได้เลือก
 สิ่งของตัวเองชอบ มีหน้าซำยังทำลายอุปกรณ์วาดเขียนที่ฉมาเก็บเงินค่าขนมมาซื้อ เหตุการณ์ครั้งนั้นเป็น
 บาดแผลลึกอยู่ในใจของฉมาไม่ลืมเลือน

การเลี้ยงดูแบบเผด็จการ ออกคำสั่งอย่างเดียวของพ่อ ทำให้เกิดปัญหาบ้านแตกสาแหรกขาด
 ลูกชายคนโตฆ่าตัวตาย น้องสาวท้องก่อนแต่ง เลยไปถึงลูกเขย(ที่ยังไม่เป็นทางการ) ดิตยาเสพติด น้องชาย
 คนเล็กเร่ร่อนออกนอกบ้าน ผู้ประพันธ์สะท้อนความล้มเหลวในการเลี้ยงดูแบบเผด็จการ ผ่านคำพูดเชิงวิ
 พากษ์ของลดาวลัยที่ปฏิเสธไม่ยอมให้แม่ของฉมาเลี้ยงหลานของเธอ

การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ก็มีผลร้ายไม่ต่างจากการเลี้ยงดูแบบเผด็จการ ไม้ป่า เป็น
 นวนิยายที่นำเสนอผลของการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การที่คะแนนต้องเป็นเด็กก้าวร้าว เกร ถูกไล่ออกจากโรงเรียน
 มั่วสุมกับเพื่อนไม่ดี เสพสิ่งเสพติด ติดผู้หญิงขายบริการ เนื่องจากการเลี้ยงดูแบบปล่อย
 ปละละเลยของพ่อและแบบริกตามใจของแม่ซึ่ง จะมีผลทางลบต่อพัฒนาการการด้านบุคลิกภาพและจิต
 สังคม ทำให้เด็กมีพฤติกรรมเบียดเบียน ก้าวร้าว ขาดจุดหมายของชีวิต และควบคุมอารมณ์ของตัวเองไม่ได้
 จนในที่สุดด้วยความแค้นใจสองพี่น้อง ที่พ่อชอบด่าคะแนนเปรียบเทียบกับ นาเวศและสาละวินอยู่เสมอ เขา
 จึงตัดสินใจวางแผนลวงสาละวินไปฆ่าข่มขืนและคะแนนก็ต้องกลายเป็นฆาตกร ผู้ประพันธ์ได้สะท้อนให้เห็น
 ถึงสาเหตุของอาชญากรรมนั้นเกิดจากครอบครัว การเลี้ยงดูของพ่อแม่ผ่านคำพูดของตัวละครหลายตัว ได้แก่

ครูวิทยาที่กล่าวว่า “มนุษย์เราจะเป็นสุขได้ก็ด้วยมีครอบครัวที่ดี” (ไม้ป่า: 119) และผ่านคำพูดของคะแนนที่บาดเจ็บผู้ซึ่งเป็นหนักหนาว่า “พ่อแม่ทำให้ผมเลย! พ่อแม่ทำให้ผมผิด!” (ไม้ป่า: 222) และผ่านคำพูดของอิชย์ผู้นำคะแนนมาอุปการะในบ้านของเขา “ไม่ใช่ไม้แก่หรือกษัตริย์คุณแม่ มันเป็นไม้ป่านะ ไม้ที่เติบโตขึ้นมาเองตามธรรมชาติ ไม่มีใครไปรดน้ำพรุนดิน ถ้ามันเป็นพันธุ์แล้ว แถมดินก็แล้วด้วยแล้วก็ยังเสริมความเลวให้มากขึ้น” (ไม้ป่า: 160)

สรุปก็คือ การเลี้ยงดูแบบเผด็จการ การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยและการเลี้ยงดูแบบรักตามใจสร้างปัญหาให้เกิดขึ้นกับเยาวชนและสังคมได้มากที่สุด ดังปรากฏในตารางแสดงรูปแบบการเลี้ยงดูลูกและปัญหาที่เกิดขึ้น

3. ทักษะของผู้ประพันธ์ที่มีต่อบทบาทครอบครัวในนวนิยาย 5 เรื่อง ได้แก่ ไม้ป่า ไม้แปลกป่า ไม้อ่อน ไม้เมือง และไม้ตัด

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ประพันธ์ทั้ง 5 ท่าน คือ กฤษณา อโศกสิน สุภาวดี เทวกุล ศรีฟ้า ลดาวัลย์ โสภาค สุวรรณ โปตัน ต่างก็ให้ความสำคัญกับสถาบันครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดู ครอบครัวจะเป็นครอบครัวที่มีคุณภาพ สามารถสร้างเยาวชนที่มีคุณภาพได้ต้องมีลักษณะครบถ้วน 8 ประการ

3.1 ทุกคนมีความสำคัญ

สมาชิกทุกคนในครอบครัวมีความสำคัญเท่าเทียมกัน ครอบครัวจะขาดคนใดคนหนึ่งไปไม่ได้ ทุกคนมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของครอบครัว นวนิยายที่นำเสนอทักษะเรื่องทุกคนมีความสำคัญ ได้แก่ เรื่อง ไม้แปลกป่า และไม้อ่อน ตัวละครเยาวชนในสองเรื่องนี้มีความสุขจากการเป็นคนสำคัญของครอบครัว ไม่ว่าจะครอบครัวขนาดเล็ก 4 คน คือ พ่อ แม่ จินดาหรรษา และจามิกร หรือครอบครัวใหญ่ ประกอบด้วยคุณหญิงแม่และพี่ๆ 8 คน ทั้งสองเรื่องทำให้เห็นว่าจำนวนสมาชิกไม่สำคัญเท่ากับการที่ทุกคนในครอบครัวมีความสำคัญ

ส่วนนวนิยายที่ไม่มีลักษณะดังกล่าว คือเรื่อง ไม้ป่า ไม้เมือง และไม้ตัด การที่ตัวละครไม่รู้สึกรู้ว่าตนเองเป็นคนสำคัญของครอบครัวทำให้ คะแนนในเรื่องไม้ป่าต้องออกไปใช้ชีวิตนอกบ้านจนกลายเป็นฆาตกร นิลมัยในเรื่องไม้เมืองต้องตั้งครุฑในขณะที่ยังเรียนหนังสือ และฉมาเด็กวันพุธที่พ่อแม่ไม่สนใจ ทุกคนลืมนว่ามีเขาอยู่ในบ้าน

3.2 ร่วมทุกข์ร่วมสุขด้วยกัน

สมาชิกทุกคนในครอบครัวต้องทุกข์ด้วยกัน สุขด้วยกัน ไม่ทอดทิ้งกัน นวนิยายที่นำเสนอทักษะเรื่อง ร่วมทุกข์ร่วมสุขด้วยกัน ได้แก่ เรื่อง ไม้แปลกป่า ตัวละครเหลือ กับเลือด ได้ช่วยครอบครัวให้หลุดพ้นจากการถูกโกงของนายอภัย และเรื่องไม้อ่อน ฉากตอนจบเรื่องทำให้ผู้อ่านเห็นความเป็นหนึ่งเดียวกันของคนในครอบครัวที่ร่วมให้กำลังใจจินดาหรรษาให้ผ่านพ้นเหตุการณ์การสูญเสียคนรัก ด้วยความรักของพ่อแม่ ความห่วงใยของน้องชาย ทำให้จินดาหรรษาลายทุกข์ คือนั้นเธอชวนจามิกรหอมหมอนหอมผ้าห่มมานอนห้องพ่อแม่เหมือนคราวเป็นเด็กเล็ก พ่อแม่ลูกหัวเราะกันอย่างมีความสุข

ส่วนนวนิยายที่ไม่มีลักษณะดังกล่าว คือเรื่อง ไม้ป่า และไม้เมือง ทั้งคะแนน และชรัณ ต่างก็ได้รับการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย คะแนนเตร็ดเตร่ เสด็จอยู่นอกบ้าน ชรัณ เป็นลูกที่ถูกพ่อแม่ทอดทิ้ง เขาได้รับการเติมเต็มจากลุงเหิม ชายชราข้างบ้านหากไม่มีลุงเหิมผู้มีเมตตาจิตชีวิตของชรัณไม่รู้ว่าจะเป็นอย่างไร ส่วนฉมา ในเรื่องไม้ดัด เป็นลูกคนกลางที่ไม่ได้รับความสนใจจากพ่อแม่

3.3 พ่อแม่ต้องมีเวลาให้ลูกเสมอ

พ่อแม่ต้องรู้จักแบ่งเวลาให้เหมาะสมเพื่อลูกจะได้ปรึกษาเรื่องต่างๆ ได้ นวนิยายที่นำเสนอทัศนะเรื่อง พ่อแม่ต้องมีเวลาให้ลูกเสมอ ได้แก่ เรื่อง ไม้แปลกป่าและไม้อ่อน คุณหญิงปัทมาพวงศมีอายุห่างจากเหลื่อ ลูกสาวคนเล็กมาก ถึงแม้เจ็บป่วยก็ยังหาเวลาลงจากตึกใหญ่มาพูดคุยถามทุกข์สุขของลูก ทั้งๆ ที่เหลื่อก็มีพวกพี่ๆ ดูแลแทนคุณแม่แล้วก็ตาม ใจจันทร์และรักษา พ่อแม่ของจินดาหรรษา และจามิกรในเรื่องไม้อ่อน ทั้งสองตกลงกันว่าลูกต้องมาก่อนเสมอ ดังนั้นเวลาที่ลูกมีปัญหาลูกจะวิ่งเข้าหาพ่อแม่เสมอ

ส่วนนวนิยายที่นำเสนอลักษณะตรงข้ามกล่าวคือพ่อแม่ไม่มีเวลาให้ลูก ได้แก่เรื่อง ไม้ป่า ไม้เมือง และไม้ดัด นางหนูคำกับนายโป่ง แม่มีแต่ทำมาหากิน พ่อเอาแต่เมาเหล้า ทั้งสองไม่เคยมีเวลาอบรมสั่งสอน คะแนน ลูกชายคนเดียวจนคะแนนต้องถูกออกจากโรงเรียนและเตร็ดเตร่อยู่นอกบ้าน ชรัณ ในเรื่องไม้เมือง อยู่ในความดูแลของแม่ผู้ซึ่งไม่ค่อยมีเวลาให้เขา ในเดือนหนึ่งเขาจะมีโอกาสกินข้าวกับแม่ไม่ถึงสองครั้ง ส่วนพ่อนั้นส่งแต่ค่าเลี้ยงดูมาให้เท่านั้น เขาจึงเป็นเด็กเร่ร่อน ขี้ขลาด เก็บตัว ไม่พูดจากับใคร ในจิตใจของชรัณมีแต่ความเหงา ความว้าเหว เขาอยากให้แม่สนใจเอาใจใส่ใฝ่ใฝ่เขามากกว่าที่เป็นมาแต่ต้นจนบัดนี้ การแสดงออกของแม่ไม่ได้บอกเลยว่าเขาจะมีความสำคัญนักหนาชีวิตแม่มากไปกว่าตัวแม่เอง เขาต้องนั่งกินข้าวคนเดียวประจำ (ไม้เมือง: 35) ปรีเยศและลดวาลัยลูกนอกสมรสในเรื่องไม้ดัดที่พ่อให้แต่เงินทอง แต่ไม่เคยให้เวลา พ่อเป็นเหมือนแขกประจำบ้านในคืนวันเสาร์เท่านั้น ไม่เหมือนพ่อเพราะไม่มีวันไหนเลยที่พ่อจะมีเวลาค้างคืนที่บ้านเหมือนพ่อคนอื่นๆ

3.4 มีการสื่อสารที่สร้างความเข้าใจกัน

สมาชิกในครอบครัวต้องมีการสื่อสารเพื่อบอกความรู้สึกนึกคิด และมีวิธีรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน พ่อแม่ต้องมีเวลารับฟังอย่างเข้าใจ จะช่วยให้ครอบครัวเป็นสุข นวนิยายที่นำเสนอทัศนะเรื่อง พ่อแม่ต้องมีการสื่อสารที่สร้างความเข้าใจกันมีเพียงเรื่องเดียว ได้แก่เรื่อง ไม้อ่อน ใจจันทร์เลี้ยงลูกแบบเปิดโอกาสให้ลูกพูดและแสดงความคิดเห็นได้เสมอทำให้ลูกทั้งสองของเธอกล้าเล่าความในใจให้พ่อแม่ฟัง ตรงกันข้ามกับคุณยายจิตติที่เลี้ยงจาริกาให้เก็บกตความรู้สึก ทำให้จาริกาเป็นคนพูดอะไรไม่ตรงกับความจริงและมีพฤติกรรมชอบแอบทำสิ่งต่างๆ

ส่วนนวนิยายที่ไม่มีลักษณะดังกล่าว คือเรื่อง ไม้ป่า ไม้แปลกป่า ไม้เมืองและไม้ดัด ตัวละครสำคัญในเรื่องดังกล่าวได้รับการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย เมื่อพ่อแม่ไม่สนใจเอาใจใส่ลูก ก็ย่อมขาดโอกาสที่จะสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจกันระหว่างพ่อแม่กับลูก

3.5 พ่อแม่ไม่ควรเห็นลูกเป็นที่ระบายอารมณ์

หากพ่อแม่เกิดภาวะเครียดไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตาม พ่อแม่ไม่ควรนำความเครียดไปใส่อารมณ์กับลูก เพราะอาจมีผลต่อสุขภาพจิตของลูก หากพ่อแม่ทำพฤติกรรมนี้บ่อยๆ จะทำให้ลูกมีนิสัยดูร้าย ก้าวร้าว มีอารมณ์รุนแรง มีจิตใจหยาบกระด้างและมีพฤติกรรมที่หยาบคายตามอย่างพ่อแม่ได้ นวนิยายที่นำเสนอทัศนะเรื่อง พ่อแม่ไม่ควรเห็นลูกเป็นที่ระบายอารมณ์ ได้แก่ เรื่อง ไม้อ่อน ในจันทร์กับรักษาเป็นพ่อแม่ที่รู้จักใช้ทฤษฎีถ่วงดุล พ่อเครียด แม่คลาย ทั้งสองไม่เคยระบายอารมณ์ใส่ลูกเลย

ส่วนนวนิยายที่เสนอลักษณะตรงกันข้าม คือ พ่อแม่มีกระบายอารมณ์ใส่ลูก ได้แก่ เรื่อง ไม้ป่า และไม้ตัด นายโป่งเมาอาละวาดค่าคะแนนทำให้คะแนนรำคาญและเบื่อบ้าน เขาเกลียดบ้านเห็นที่อื่นน่าจะดีกว่าบ้าน สุดท้ายกลายเป็นอาชญากรวัยรุ่น คะแนนโทษพ่อแม่ที่ทำให้เขาเป็นเช่นนั้น ครูเจเนียนในเรื่องไม้ตัดเป็นพ่อที่เข้มงวดและระบายอารมณ์กับลูกเขาทำร้ายจิตใจของฉมาโดยการนำของรักของฉมาคือพู่กันและสีที่ฉมาชอบมาขโมยเอาเงินมาซื้อ การกระทำครั้งนั้นทำให้เกิดบาดแผลลึกในใจของฉมากลายเป็นความฝังใจที่ไม่มีวันลืมและเจ็บปวดทุกครั้งทีนึกถึง

3.6 พ่อแม่ควรสื่อภาษาเดียวกับลูก

เพื่อสร้างความเป็นกันเอง ทำให้เกิดความใกล้ชิด ไว้วางใจ ลูกกล้าบอกความในใจแก่พ่อแม่ นวนิยายที่นำเสนอทัศนะเรื่อง พ่อแม่ควรสื่อภาษาเดียวกับลูก มีเพียงเรื่องเดียวคือเรื่อง ไม้อ่อน ในบางครั้งจันทร์กับรักษาพูดจาเล่นหัวกับลูกราวกับเพื่อน และยิ่งพูดจาภาษาวัยรุ่นกับลูก ที่ทำของทั้งสองทำให้จินดาหารารู้สึกว่าแม่เป็นทั้งแม่และเพื่อนมีอะไรไม่สบายใจก็สามารถบอกแม่ได้ เหมือนเมื่อคราวที่จินดาหารทุกข์ใจเรื่องกษณะ เธอก็ได้แม่เป็นที่ปรึกษาที่ดี

3.7 พ่อแม่ควรมีอารมณ์ขัน

ครอบครัวที่มีอารมณ์ขันมักมีความสัมพันธ์ที่แนบแน่นและมีความขัดแย้งน้อยกว่าครอบครัวที่มีความตึงเครียด อารมณ์ขันทำให้ทุกคนไม่เครียด มีความสุข มีรอยยิ้มและเสียงหัวเราะ นวนิยายที่นำเสนอทัศนะเรื่อง พ่อแม่ควรมีอารมณ์ขัน มีเพียงเรื่องเดียวคือเรื่อง ไม้อ่อน ในจันทร์กับรักษาเป็นพ่อแม่ที่มีอารมณ์ขัน ซึ่งเรื่องนี้จินดาหารซาบซึ้งใจยิ่งนัก เธอเข้าใจได้ว่า ครอบครัวจะมีความสุขได้ ไม่ใช่แค่ความรักความเข้าใจของพ่อแม่ที่มีให้กันแต่ยังรวมไปถึงความยืดหยุ่น ประนีประนอม หรืออารมณ์ขันที่ทั้งสองมี

3.8 พ่อแม่ต้องเป็นตัวอย่างที่ดี

ครอบครัวที่มีคุณภาพนั้นส่วนใหญ่เป็นครอบครัวที่มีพ่อแม่เป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่ลูก เมื่อลูกได้เห็นได้สัมผัสกับตัวอย่างที่ดี ลูกก็จะซึมซับรับไปปฏิบัติโดยไม่รู้ตัว นับเป็นการขัดเกลาทางอ้อม (Indirect Socialization) ให้แก่ลูกนั่นเอง นวนิยายที่นำเสนอทัศนะเรื่อง พ่อแม่ต้องเป็นตัวอย่างที่ดี มีเพียงเรื่องเดียวคือ เรื่อง ไม้อ่อน ครอบครัวของจินดาหารมีพ่อแม่ที่เป็นตัวอย่างที่ดี โดยเฉพาะในเรื่องการเลี้ยงดูลูกจนกษณะประทับใจและคิดว่าหากเขาจะมีครอบครัวเขาปรารถนามีครอบครัวแบบพ่อแม่ของจินดาหาร

ส่วนนวนิยายที่เสนอลักษณะตรงกันข้าม คือ พ่อแม่ไม่เป็นแบบอย่างที่ดี ได้แก่เรื่อง ไม้ป่าและไม้เมือง นายโป่งพ่อของคะแนนในเรื่องไม้ป่าเป็นตัวแทนที่แย่มาก เมมาอาละวาดลูกเมีย เล่นการพนันทุกชนิด พฤติกรรมของคะแนนจึงไม่ต่างจากนายโป่ง มีเล็ดนงเลงตามพ่อ บุรุษพ่อของชรัณในเรื่อง ไม้เมือง ใช้สิ่งของตัวเองมืออยู่ปรนเปรอหญิงแก่อายุคร่าวแม่ที่ยังมีไพร่กระเซ็นคุณธรรมดีเพื่อมีชีวิตที่สุขสบาย ส่วนคุณธรรมดีเป็นยายของนิลมัย ซึ่งนิลมัยคิดอยากได้ยายที่วางตัวแบบยายของสุตราเพื่อนของนิลมัย คุณธรรมดีอ้างเหตุผลที่ทำให้เธอต้อง ‘เลี้ยงดู’ บุรุษ พ่อแม่ต้องการที่เป็นสัญลักษณ์ปกติของมนุษย์ที่ยังมีความปรารถนาเชิงโลกีย์ซึ่งเป็นสิ่งที่ปุณชนทั่วไปมีกัน เธอไม่แคร์ความรู้สึกของหลาน พฤติกรรมของยายทำให้นิลมัยรับไม่ได้ เธออยากได้ยายที่มีพฤติกรรมสมวัยแลการกระทำที่เป็นตัวแทนที่ไม่ดีของยายนี้ยังเป็นการชักนำเข้าสู่ลัทธิชกชกเข้าบ้าน ทำความอัปยศให้กับนิลมัยอีกด้วย

ตารางแสดงทัศนคติของผู้ประพันธ์ที่มีต่อบทบาทครอบครัวในนวนิยาย 5 เรื่อง

	ไม้ป่า	ไม้แปลกป่า	ไม้อ่อน	ไม้เมือง	ไม้ตัด
1. ทุกคนมีความสำคัญ	-	✓	✓	-	-
2. ร่วมทุกข์ร่วมสุขด้วยกัน	-	✓	✓	-	-
3. พ่อแม่ต้องมีเวลาให้ลูกเสมอ	✗	✓	✓	✗	✗
4. มีการสื่อสารที่สร้างความเข้าใจกัน	-	-	✓	-	-
5. พ่อแม่ไม่ควรเห็นลูกเป็นที่ระบายนาม	✗	-	✓	-	✗
6. พ่อแม่ควรสื่อสารเดียวกับลูก	-	-	✓	-	-
7. พ่อแม่ควรมีอารมณ์ขัน	-	-	✓	-	-
8. พ่อแม่ต้องเป็นตัวแทนที่ดี	✗	-	✓	✗	-

- ✓ = ปรากฏทัศนคติดังกล่าว
 ✗ = ปรากฏทัศนคติดังกล่าวในลักษณะตรงกันข้าม
 - = ไม่ปรากฏ

ลักษณะพึงประสงค์ของครอบครัวที่มีคุณภาพ ควรมีครบทั้ง 8 ประการ นวนิยายที่มีลักษณะครบ 8 ประการที่กล่าวมาได้แก่เรื่อง ไม้อ่อน พบว่า ตัวละครสำคัญคือ จินดาหรา และจามิกร ไม่สร้างปัญหาความหนักใจให้พ่อแม่ เป็นลูกที่พ่อแม่ภูมิใจ ผู้ประพันธ์ได้กล่าวไว้ใน “จากผู้เขียน” ส่วนนำของนวนิยายเล่มนี้ถึงความสำคัญของการเลี้ยงดูลูกว่า “เด็กตั้งแต่เล็กๆ จนถึง 18-19 นั้น ถ้าเป็นต้นไม้ก็เปรียบเสมือนไม้ที่ยังอ่อนแออยู่ ยังต้องการความเอาใจใส่และประคับประคองจากผู้ใหญ่ แต่ทั้งนี้ต้องประคับประคองให้ถูกวิธี

ด้วยโดยเฉพาะเด็กที่กำลังเริ่มจะเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมาพบกับผู้ใหญ่” (ไม้อ่อน: 2) ผู้ประพันธ์ได้สะท้อนความคิดนี้ในบทบรรยายถึงใจจันทร์ผู้เป็นแม่ไว้อย่างชัดเจนว่า

“ความสุขของหล่อน คือ ลูกหญิงชายที่หล่อนเฝ้าดูความเจริญเติบโตของเขา ความรักของพ่อแม่มีหลายแบบ แต่แบบของหล่อน... คือความชื่นใจที่ได้เห็นลูกมีความสุข สนุกสนานไปตามวัยของเขา แม้ว่าบางทีจะลั่นๆ ออกไปบ้าง ทว่าความรัก ความอบอุ่น ความเข้าใจที่พ่อแม่ให้แก่ลูกตั้งแต่วัยไร้อายุถึงวัยโต เหมือนรากแก้วที่ยึดเขาเอาไว้ไม่ให้หลุดถอนโคนล้มไปตามกระแสลมของสิ่งแวดล้อม” (ไม้อ่อน: 146)

อภิปรายผล

ผลการวิจัยทำให้เห็นว่าบทบาทครอบครัวที่มีวิธีการเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลเป็นรูปแบบการเลี้ยงดูที่มีประสิทธิภาพที่สุด สามารถสร้างเยาวชนที่มีคุณภาพได้ รูปแบบการเลี้ยงดูที่พึงประสงค์จะส่งผลดีต่อการดำเนินชีวิต เพราะมีผลเชิงบวกต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กเนื่องจากเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูด้วยความรัก ความเข้าใจ ความอบอุ่นอย่างมีเหตุผลในขณะเดียวกันก็มีการดูแลให้มีการพัฒนาได้อย่างสมวัย ทำให้เด็กที่มาจากครอบครัวที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลนี้จะเติบโตเป็นเยาวชนที่มีคุณภาพของสังคม

นวนิยายทั้ง 5 เรื่อง ได้ทำหน้าที่สะท้อนสภาพปัญหาของเยาวชนทั้ง 6 ประการได้แก่ ปัญหาการฆ่าตัวตาย ปัญหาการตั้งครุฑก่อนวัยอันเหมาะสม ปัญหายาเสพติดปัญหาอาชญากรรม ปัญหาเด็กชิงเด็กแว้น และปัญหากรรมาชีพ ถึงแก่นนวนิยายทั้ง 5 เรื่อง ผู้ประพันธ์ได้ประพันธ์ขึ้นในปีที่ห่างจากปีปัจจุบันไปมากแล้วก็ตาม แต่ปัญหาที่ยังเกิดขึ้นกับเยาวชนทั้ง 6 ประการ ก็ยังมีให้เห็นอยู่ทั่วไป และนับว่าจะยิ่งมีความรุนแรงมากขึ้น ดังปรากฏอยู่ในหน้าหนังสือพิมพ์ วัยรุ่นที่ฆ่าตัวตายมีอายุน้อยลงกว่าในอดีตมาก และปัญหาที่เกิดขึ้นกับเยาวชนอาจมีปัญหาคือใหม่เกิดขึ้น เช่น ปัญหาจากการติดเกมส์ ปัญหาจากสื่อออนไลน์ อีกทั้งจิตใจอันเบาะบางมากขึ้นของวัยรุ่นในปัจจุบัน จึงทำให้คิดว่าทางแก้ปัญหาคือตรงจุดและยั่งยืนก็คือ การสร้างความสุขในครอบครัวอันเกิดจากคุณลักษณะ 8 ประการ คือ 1) ทุกคนมีความสำคัญ 2) ร่วมทุกข์ร่วมสุขด้วยกัน 3) พ่อแม่ต้องมีเวลาให้ลูกเสมอ 4) มีการสื่อสารที่สร้างความเข้าใจกัน 5) พ่อแม่ไม่ควรเห็นลูกเป็นที่ระบายอารมณ์ 6) พ่อแม่ควรสื่อภาษาเดียวกับลูก 7) พ่อแม่ควรมีอารมณ์อารมณ์ขัน และ 8) พ่อแม่ต้องเป็นตัวอย่างที่ดี หากครอบครัวมีคุณลักษณะดังกล่าวปัญหาเยาวชนก็จะลดน้อยลง ทำให้ประเทศมีความเข้มแข็งและพัฒนาต่อไป

สรุป

นวนิยายทั้ง 5 เรื่อง ที่ผู้ประพันธ์ใช้คำว่า “ไม้” ในการตั้งชื่อเรื่องจึงเป็นนวนิยายที่แสดงให้เห็นเจตจำนงของผู้ประพันธ์ที่มุ่งนำเสนอเรื่องราวของเยาวชนที่เติบโตขึ้นเป็นบุคคลที่มีคุณภาพหรือไม่ยอมขึ้นอยู่กับกรอบลี้ภัย “ไม้” เป็นสัญลักษณ์ที่ตัดคำมาจากคำว่า ลูกไม้ อันหมายถึงผลผลิตหรือลูก ดังปรากฏในสำนวนไทย ลูกไม้หล่นไม่ไกลต้น หมายถึง ลูกย่อมมีลักษณะอุปนิสัยไม่ต่างจากพ่อแม่ เช่น ไม้ป่า ของกฤษณา อโศกสิน ไม้แปกป่า ของสุภาวีย์ เทวกุล ไม้อ่อน ของศรีฟ้า ลดาวัลย์ ไม้เมือง ของโสภาค สุวรรณ และไม้ตัด ของโบทัน จึงเป็นที่น่าสนใจว่าผู้ประพันธ์แต่ละท่านมีทัศนคติเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูลูกอย่างไรบ้าง พฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์และปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตัวละครเยาวชนเหล่านั้นเกิดจากสาเหตุการอบรมเลี้ยงดูแบบไหน และผู้ประพันธ์แต่ละท่านมีทัศนคติในการอบรมเลี้ยงดูลูกอย่างไรเพื่อให้เด็กเหล่านั้นเติบโตขึ้นเป็นเยาวชนที่มีคุณภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง คุณภาพของเยาวชน : ภาพสะท้อนจากนวนิยายครอบครัว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนและสถาบันครอบครัวควรนำข้อมูลที่ได้จากงานวิจัยครั้งนี้ไปเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ในวงกว้าง เพื่อให้ผู้เป็นพ่อแม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูลูกเป็นการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาซึ่งนับว่าเป็นการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุของปัญหาและตรงจุด

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิเคราะห์บทบาทของครอบครัวในลักษณะนี้อาจศึกษาได้จากนวนิยายของนักเขียนท่านอื่นเพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของนักเขียนและวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวละครเยาวชนในเรื่องซึ่งอาจเป็นปัญหาใหม่ เพราะสังคมที่แวดล้อมตัวละครอยู่ได้เปลี่ยนไป

References

- Botan (Pen Name). (1990). “Mai-Dad.” Bangkok: Suweeriyasarn.
- Kritsana A. Saksin. (2011). “Mai-Pa.” Bangkok: Sangdao Press.
- Sirikul Issaranurak and Pranee Suthisukon. (2007). Bringing up Children. *Public Health and Development Journal*, 5(1), 105-118.
- Srifa Ladawan. (1996). “Mai-On.” (4th ed). Bangkok: Dokya Press.
- Supa Taewakul. (2000). “Mai – Plak – Pa.” (2nd ed). Bangkok: Double Nine Printing.
- Supunnee Warathorn. (1976). *History of Writing Thai Novels*. Bangkok: Jarearnwit Printing.
- Trisin Boonkajorn. (1980). *Novels and Thai Society*. Bangkok: Bangkok Printing.